

ГАЗЕТА

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOSCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

Випуск 5 від 15 березня 2024 року

Ї буде весна!

Колонка ректора

МОЛОДЬ – НАШЕ МАЙБУТНЄ!

*“Надійшла весна прекрасна,
многоцвітна, тепла, ясна,
наче дівчина в вінку.
Зацвіли луги, діброви,
повно гомону, розмови*

і пісень в чагарнику”, – так мелодійно-лірично оповідає нам про весну почесний доктор Каразінського університету Іван Франко...

Нова весна принесла нам нові події та звершення. Ми провели засідання Вченої Ради, почали роботу над низкою нових проєктів... Особливо радісною та очікуваною подією для нас став перший у цьому році День відкритих дверей, який відбувся 9 березня.

Захід проходив у комбінованому форматі: одночасно офлайн в безпечному просторі та онлайн. Це дозволило нам

охопити всіх охочих: і тих, хто зараз в Харкові, і тих, хто перебуває за його межами. Разом з викладачами та співробітниками університету в організації заходу взяли участь наші студенти-волонтери. І ми їм за це неймовірно вдячні! Адже хто може розповісти про університет краще, ніж його студенти?

Символічно, що наша зустріч відбулася у важливу для кожного українця дату – 210 років від дня народження Тараса Шевченка. Всі ми пам’ятаємо настанову великого Кобзаря: “Учітесь, читайте, і чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь!”. Сьогодні ці слова актуальні як ніколи. Адже наша країна потребує освічених, компетентних професіоналів-патріотів, які відбудують її після Перемоги. Впевнена, що такими потужними професіоналами стануть саме наші абітурієнти – майбутні студенти Каразінського!

День відкритих дверей став чудовою можливістю вчергове зустрітися зі шко-

лярами та відкрити для них великий та захоплюючий світ Каразінського університету. Ми спілкувалися з нашими юними гостями, демонстрували для них наукові дослідження, відповідали на їхні питання, обмінювалися думками... Приємно було відчувати зацікавленість абітурієнтів, їхнє прагнення дізнатися нове та робити власний внесок у майбутнє України! Приємно було дивитися в їхні захоплені та радісні очі!

У ці все більш теплі весняні дні Каразінський активно працює та розвивається! З вірою у Перемогу! З надією на щасливе майбутнє! З любов’ю один до одного, до незламного Харкова та до нашої героїчної України! Разом прямуємо до нових звершень!

*Професор Тетяна КАГАНОВСЬКА,
ректор університету.*

У річниці Стратегії розвитку університету

ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ УНІВЕРСИТЕТУ

4 березня 2024 року в Каразінському університеті відбулося засідання Вченої ради університету.

На початку засідання ректорка Тетяна Кагановська вручила відзнаку «За служіння Каразінському» Ользі Авксентьевій та вручила диплом «За служеного викладача університету» Костянтину Немченку.

Віліна Пересацько презентувала бібліотеці атлас «Мережа поселень України», автор якого Почесний доктор університету Руденко Леонід Григорович.

Під час засідання проректори Каразінського доповіли про результати роботи за 2023 рік.

Олександр Головка прозвітував про науково-методичну й акредитаційну роботу, забезпечення якості освіти, підготовку фахівців та співпрацю з роботодавцями. Серед результатів роботи за 2023 рік: започатковано 15 нових освітніх програм, акредитовано 117 бакалаврських, магістерських та PhD програм. Науково-методичною радою проведено 9 засідань та розглянуто 77 питань тощо.

Проректор Антон Пантелеймонов прозвітував про результати наукової роботи в університеті у 2023 році. Зокрема, як наголосив проректор, цього року одна з цілей Каразінського – сконцентрувати роботу наукових колективів медичного, гуманітарного, соціального, економічного та правничого профілів університету з пошуку грантових можливостей, в тому числі за міждисциплінарними програмами.

Проректор Анатолій Бабічев прозвітував про результати роботи у 2023 році щодо досягнення стратегічних цілей та намірів Каразінського університету до 2030 року. Доповідь проректора ґрунтувалася на результатах позаосвітньої, соціально-гуманітарної, виховної діяльності, доуніверситетської освіти; розвитку платформи зовнішніх комунікацій та розширення системи партнерських та бізнес-структур на різних рівнях.

Проректор Борис Самородов прозвітував щодо питань кадрової політики університету, розвитку міжнародної співпраці, підвищення рейтингових показників університету, розвитку цифрового простору університету. Зокрема, як доповів проректор, у 2023 році в про-

грамах академічної мобільності взяли участь 125 студентів бакалаврського та магістерського рівнів та 9 аспірантів.

Проректор Василь Блиндюк прозвітував про фінансові питання університету у 2023 році та доповів про кошторис Каразінського на 2024 рік.

Також Вчена рада університету затвердила низку рішень, зокрема: про затвердження тимчасових стандартів вищої освіти, освітніх програм та навчальних планів університету; про обрання на посаду завідувача кафедри зоології та екології тварин Дмитра Шабанова; про присвоєння вченого звання доцента по кафедрі хірургічних хвороб Василю Проніну; про зміну структури економічного факультету; про зміни у складі редакційних колегій періодичних видань університету; про впорядкування внутрішніх процедур розгляду докторських дисертацій в університеті.

Наприкінці засідання Вчена рада затвердила до друку низку навчально-методичних і наукових видань.

*Текст: Юлія БАГЛИК.
Фото: Вікторія ЯКИМЕНКО.*

Події

ПРИЄДНАННЯ

ТРЬОХ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ ІНСТИТУТІВ

Під час засідання Вченої ради до Каразінської спільноти приєдналися представники Української інженерно-педагогічної академії. Відтепер ми разом писатимемо нашу історію, передаватимемо знання студентам і обмінюватимемося неоціненним досвідом.

4 березня 2024 року Вчена рада прийняла офіційні рішення:

- Про утворення на базі Української інженерно-педагогічної академії у складі Каразінського університету навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія».
- Про утворення на базі відокремлених структурних підрозділів

Української інженерно-педагогічної академії у складі Каразінського університету:

- навчально-наукового професійно-педагогічного інституту (м. Бахмут);
- Кадіївського навчально-наукового інституту гірничих та освітніх технологій.

Колектив Каразінського університету з великою повагою ставиться до здобутків і досягнень своїх колег, вбачаючи в об'єднанні можливість спільної праці, навчання, створення потужних спільних освітніх і наукових проєктів. Ми докладатимемо всіх зусиль, щоб об'єднання колективів відбулося на підставі стратегії «win-win» зі збереженням

інтересів студентської та науково-педагогічної громадськості наших колективів.

Розпочинаємо новий шлях великою міцною родиною!

Юлія БАГЛИК.

Події

УРОЧИСТЕ ВРУЧЕННЯ АТЕСТАТІВ ПРО ПРИСВОЄННЯ ВЧЕНИХ ЗВАНЬ КАРАЗІНЦЯМ

За свої наукові досягнення каразінці продовжують отримувати належне визнання та здобувати вчені звання.

Ректорка університету Тетяна Кагановська привітала співробітників Каразінського з першим у поточному році присвоєнням учених звань.

Отже, вчене звання доцента здобули:

- доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Дар'я Загорська;
- доцент кафедри екологічної безпеки та екологічної освіти Іветта Кривицька;
- доцент кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови Ольга Кузнецова;
- доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Ірина Панова;

- доцент кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи Тетяна Парфіненко;
- доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Поліна Подлепіна;
- доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва Тетяна Шуба;
- доцент кафедри безпеки інформаційних систем і технологій Марина Єсіна;
- доцент кафедри органічної хімії Олеся Кулик;

- доцент кафедри державно-правових дисциплін Катерина Плотнікова.

Вчене звання професора здобули:

- професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Дмитро Миколенко.

Вітаємо каразінців, зичимо творчої наснаги, подальших професійних успіхів, реалізації всіх задумів, сил і натхнення для підкорення нових вершин!

Текст: Маргарита МОРОЗ. Фото: Юлія ГАЙДЕНКО.

Проекти

«ЛІДЕРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТІВ ЗАДЛЯ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ» (LUTUR). РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ

2 березня відбулася презентація результатів програми «Лідери трансформації університетів задля відродження України» (LUTUR). Команди університетів презентували свої проекти, що стали результатом роботи в межах програми. Серед учасників провідні ЗВО України: Запорізький національний університет; Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Маріупольський державний університет; Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»; Національний університет «Львівська політехніка»; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.

Проект Каразінського університету «Вплив Університету на розвиток людських ресурсів і посилення лідерського потенціалу регіону» має на меті

створення в Харкові стійкого простору для інтелектуального розвитку та формування візії майбутнього України на основі тісної співпраці представників науки, освіти, культури та бізнесу. Цей проєкт є важливою складовою у формуванні кардинально нової, сучасної, інноваційної системи освіти, що дозволить виховати нові покоління освічених професіоналів, патріотів своєї країни та людей з активною громадянською позицією.

Програма «Лідери трансформації університетів задля відродження України» спрямована на: розвиток і залучення нового покоління лідерів вищої освіти; створення лідерського резерву; посилення інституційної спроможності університетів України, які демонструють здатність до розвитку та змін; створення та

зміцнення відносин між університетами Великої Британії та України.

Пілотний цикл програми реалізовано Британською Радою в Україні в партнерстві з Міністерством освіти і науки України, Фондом Президента України з підтримки освіти, науки та спорту, Посольством Великої Британії в Україні за участі провідних британських та українських експертів. Британський партнер програми – Університет Кардіффа.

Вдячні за реалізацію та можливість долучитися до таких важливих ініціатив! Продовжуємо працювати й втілювати ці проєкти у життя!

Маргарита МОРОЗ.

Освіта під час війни

ДЕНЬ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ

9 березня Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна відчинив двері для зацікавлених абітурієнтів!

Захід відбувся в змішаному форматі: офлайн у стінах Каразінського та онлайн на платформах YouTube та Zoom. Познакомитися з можливостями Каразінського можна було з будь-якої точки світу. Загалом до заходу приєдналося близько 2000 абітурієнтів!

Майбутніх студентів привітала ректор Тетяна Кагановська. Вона зазначила, що Каразінський – це серце Харкова. Найстаріший університет Сходу України впевнено відповідає на виклики часу. За словами Тетяни Кагановської, під час війни Каразінський не залишається осторонь подій сьогодення. В університеті відкриваються нові освітні програми, наприклад, фізична реабілітація, медицина психологія, академія вчителівства. Каразінський розуміє, що зараз країна потребує справжніх фахівців з інноваційними підходами. Саме цьому навчатимуть у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Також до студії в онлайн-сфері завітали інші представники університету:

голова студентської ради Микита

Кучеров розповів, як перебігає студентське життя в умовах війни та як каразінці можуть реалізовувати себе в спільнотах університету;

голова приймальної комісії Сергій Єльцов відкрив завісу вступу у 2024 році та розповів інформацію, відому на цей час;

представниця Управління міжнародних

відносин Дар'я Ращупкіна розповіла про академічну мобільність і можливості для студентів Каразінського університету.

Наживо в ефірі демонстрували, як проходила виставка факультетів в офлайн-форматі. Глядачі могли побачити, що цікавого підготував кожен факультет та інститут для абітурієнтів.

В офлайн-частині заходу факультети та інститути презентували себе та свої здобутки. Абітурієнти познайомилися зі студентами, викладачами, деканами й директорами підрозділів.

А поставити детальніші питання щодо вступу й навчання в Каразінському можна було протягом другої частини Дня відкритих дверей.

Каразінський університет пишається своєю родиною! Раді реалізовувати масштабні заходи попри будь-які умови. Впевнені, що цього року до нашої спільноти доєднається ще більше вмотивованих і амбіційних студентів, і саме за ними – майбутнє нашої країни!

Текст: Юлія БАГЛИК.
Фото: Вікторія ЯКИМЕНКО.

Міжнародна діяльність

КАРАЗІНЦІ – ЛАУРЕАТИ ВСЕСВІТНЬОГО КВАНТОВОГО ХАКАТОНУ QHACK 2024

Команда харківських студентів і науковців-фізиків – лауреати найвищих нагород всесвітньо відомого заходу з квантових обчислень – хакатону QHack 2024, який тривав з 8 до 22 лютого.

У події взяли участь понад 600 команд з більш ніж 90 країн. У складі команди Kharkiv_team були каразінці: Ілля Лукін – студент-магістр ННІ «Фізико-технічний факультет», співробітник Інституту теоретичної фізики імені О. І. Ахієзера ННЦ «Харківський фізико-технічний інститут»; Микола Луганько – студент-бакалавр ННІ «Фізико-технічний факультет»; Олександр Борисенко – випускник фізичного факультету, співробітник Інституту теоретичної фізики імені О. І. Ахієзера ННЦ «Харківський фізико-технічний інститут».

Команда Kharkiv team посіла перше місце в номінації «A Matter of Taste» з науково-дослідною роботою Bridging the Gap is a Matter of Taste, присвяченій обрахуванню спектральних характеристик і визначенню фазових переходів у

моделі Ізінга за допомогою квантових обчислень.

Також команда зайняла 4 місце й відповідно увійшла до складу п'ятірки призерів відкритої частини хакатону.

Гранти

СТУДЕНТКА ФІЗИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ СОФІЯ БАЛЕЦЬКА ВИГРАЛА ГРАНТ ВІД МІЧИГАНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА ПРОЄКТОМ ATLAS У ЦЕНТРІ ЯДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ CERN

З 19 лютого до 25 травня 2024 року студентка 3 курсу фізичного факультету Каразінського університету Софія Балецька проводить наукові дослідження за проєктом ATLAS в центрі ядерних досліджень CERN.

Програмою дослідження передбачено тестування роботи нових детекторів, які у майбутньому будуть розміщені на прискорювачах для реєстрації елементарних частинок під час роботи за проєктом ATLAS.

Ця робота є продовженням успішної наукової праці, яку Софія виконувала на синхротронному випромінювачі Petra III у DESY (Німеччина) під час навчання у зимовій школі DESY у лютому-березні 2023 року.

Вітаємо Софію, зичимо наснаги для подальших наукових досягнень!

ЦНБ

150 СУЧАСНИХ КНИГ ЗА ПРОГРАМОЮ НЕЗЛАМНІ БІБЛІОТЕКИ (UNBREAKABLE LIBRARIES)

Центральна наукова бібліотека отримала понад 150 сучасних книг англійською мовою, які поповнять фонд нашої незламної бібліотеки. Це книги були отримані у рамках спільної ініціативи Українського ПЕН із Book Aid International, Англійським ПЕН та Міжнародним ПЕН.

У серпні 2023 року було оголошено збір заявок від українських бібліотек на одержання книжок англійською. За три місяці команда Українського ПЕН отримала понад 800 заявок. Передовсім підтримку отримали бібліотеки, які постраждали через війну росії проти України. Заявка Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету також була підтримана, завдяки чому наші читачі отримали книжки від десятків провідних видавництв Великої Британії, зокрема Penguin Random House, Oxford University Press, HarperCollins, Macmillan, Unbound, BBC Press. Серед книжок – неадаптовані видання англійською мовою – класика, біографії, мемуари, репортажі, есеї, видання для саморозвитку, сучасна проза англійською мовою.

Центральна наукова бібліотека запрошує вдосконалювати знання з англійської мови читаючи книжки мовою оригіналу, користуючись міжнародними базами даних

для навчання та наукових досліджень та практикуючись у спілкуванні із носіями мови під час розмовних клубів. Щотижневий центр «Вікно в Америку» ЦНБ проводить Online Speaking Club із колишнім волонтером Корпусу Миру Джошуа Венцем, що сприяє розвитку мовних навичок та у дружній атмосфері спонукає до розширення лексичного запасу та кращого розуміння англійської мови.

Колектив ЦНБ вдячний всій команді програми “Незламні бібліотеки” (Unbreakable Libraries), ми впевнені, що ця ініціатива допоможе отримати нові знання та вдосконалити володіння англійською мовою, а також подарує додаткові приводи для спільних зустрічей і розмов.

*Катерина ЛИСКОВА,
заступник директора ЦНБ.*

До 210-річчя від дня народження Тараса Шевченка

КАРАЗІНЦІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

9 березня у Кіразініському університеті відбувся захід з нагоди 210-річчя від дня народження Тараса Шевченка.

До початку заходу всі охочі мали можливість ознайомитися з галереєю Шевченківських лауреатів.

Захід розпочався зі слів ректора Тетяни Кагановської, декана філологічного факультету Євгенії Чекаревої та професора Юрія Безхутрого. Опісля відбулося покладання квітів.

«Сьогодні, коли ми заходили до університету, абсолютно всі вітали одне одного зі святом. Це, безумовно, означає, що ми на правильному шляху. Тарас Григорович Шевченко – це символ нашої боротьби за свободу, за право розмовляти рідною мовою, за наші традиції. Його слова актуальні зараз, як ніколи. Ми повинні обов'язково захищати нашу свободу, культуру, мову й традиції. У своєму заповіті поет наголошував любити та захищати свою землю. Це ми зараз і робимо», – зазначила Тетяна Кагановська.

У межах заходу доцент кафедри української мови філологічного факультету Кіразініського університету Микола Філон презентував монографію «Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньомовний та літературно-профетичний виміри». Також ректор університету вручила Миколі Філону подяку від Міністерства освіти і науки України за багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий

внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів і плідну науково-педагогічну діяльність.

Протягом другої частини заходу учасники насолодилися виступами від спільноти ХНУМ імені І. П. Котляревського та декламуванням віршів від студентів Кіразініського.

студентка-бандуристка ХНУМ імені І. П. Котляревського Ольга Ткач з композиціями на слова Тараса Шевченка «Не сон-трава» (музика Миколи Приходька) і «Як би мені черевики» (музика Мирослава Скорика);

творчий аспірант ХНУМ імені І. П. Котляревського Олексій Коноров (тенор) і концертмейстер Олена

Левашова (фортепіано) з композиціями на слова Тараса Шевченка «Монолог Богдана з опери «Богдан Хмельницький»» (музика Костянтина Данькевича) і «Рече та стогне Дніпр широкий» (музика Миколи Лисенка); клас Заслуженого діяча мистецтв України, професора Наталії Говорухіної;

студент факультету іноземних мов Кіразініського Ігор Новіков з віршем «І мертвим, і живим, і ненародженим...»;

студентка філологічного факультету Кіразініського університету Софія Глущенко з віршем «Минають дні, минають ночі»;

студент філологічного факультету Каріма Хурамі з віршем «І Архімед, і Галілей»;

студентка філологічного факультету Анастасія Павлова з віршем «Сонце заходить, гори чорніють»;

викладач ХНУМ імені І. П. Котляревського Олексій Ветров (баритон) і концертмейстер Олена Левашова (фортепіано) з композиціями на слова Тараса Шевченка ««Мені однаково» з циклу «В казематі»» (музика Миколи Лисенка) і «Огні горять» (музика Миколи Лисенка).

Шануємо нашу історію, культуру та видатних українських діячів усіх часів!

Текст: Юлія БАГЛИК.
Фото: Юлія ГАЙДЕНКО.

До ювілею Тараса Шевченка

ВІД ШЕВЧЕНКА ДО НАШИХ САМОВІДДАНИХ СУЧАСНИКІВ

Тарас Шевченко! Досить було однієї людини, щоб урятувати цілу націю

О. Вишня.

Різносторонній талант Тарас Шевченка проявився в поезії, живописі, графіці, етнографії, тому й дослідники з різних галузей виявляють і по сьогодні інтерес до його феномену, вивчають секрети його непроминальної творчості.

На нашому філологічному факультеті є науковець, який присвятив вивченню поезії Кобзаря не одне десятиліття, – це доцент, кандидат філологічних наук Микола Філон. Це той щасливий випадок, коли дослідник сам є поетом із глибоким чуттям слова. У 2021 році вийшла друком його ґрунтовна об'ємна монографія «Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньомовний та літературно-профетичний виміри», у якій різносторонньо висвітлено феномен творчості великого українського поета. Власне з нагоди вшанування Кобзаря і відбулася презентація монографії Миколи Філона.

Як зазначає філологиня Юлія Калашник, геніальне слово Шевченка не тільки не згасає, а розкривається глибше.

Новий погляд на відомі рядки, інше їх емоційне сприйняття з'являється після набуття життєвого досвіду, насамперед пов'язаного з колосальними втратами людських життів. Таким трагічним досвідом для нашої

України стало повномасштабне вторгнення росії. І поезія Шевченка знову піднята як прапор української самобутності й незалежності. «Думи» Кобзаря зазвучали потужно, бо в них не лише передбачення історичних подій, своєрідне попередження, а й віра в силу народу Української землі. Коли слухаєш поезію Тараса Шевченка, перечитуєш її, постійним є бажання збагнути: як одній людині наділено вболівати за долю цілого українського народу, що геніальний митець знав про нас таке, що ми маємо про себе якомога швидше усвідомити через свою мову й культуру, цінувати, захищати й берегти. У цьому зв'язку хочеться із вдячністю згадати наших захисників, які залишили свої рідні домівки, щоб захищати весь український народ. Якраз і простежується єдність української душі – від Шевченка до наших самовідданих сучасників.

*Анастасія ОДИНЕЦЬ,
студентка філологічного факультету.*

Каразінський відчуває підтримку

ПЛІЧ-О-ПЛІЧ З ПЕРШИХ ДНІВ ВІЙНИ. ЧЛЕНКИНЯ ОПІКУНСЬКОЇ РАДИ БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ ДЖЕССІКА ПІЗАНО: «Є ЛЮДИ, ЇХ ДУЖЕ БАГАТО, ДЛЯ ЯКИХ КАРАЗІНСЬКИЙ – ПРИКЛАД ТА НАТХНЕННЯ!»

Після двох років повномасштабного російського вторгнення, у час виживання, ми навчилися як ніколи цінувати друзів, колег та партнерів. Міжнародна підтримка в ці роки дала нам можливість не впасти, а навпаки розвиватися попри всі жахи війни. У контексті руху України в ЄС Каразінський університет підсилив міжнародну співпрацю, отримав більший доступ до найсучасніших технологій, здобув освітній і науковий досвід від потужних європейських вишів, окрім того, згуртував багато друзів і колег, які підтримують Україну щодня.

...Нещодавно на адресу Каразінського університету надійшов лист-звернення від представниці University in Exile Consortium, членкині Опікунської ради Каразінського благодійного фонду Джессіки Пізано.

Ділимося з вами словами підтримки від пані Джессіки:

«Ми захоплюємося вами всіма, вашою прекрасною та великою працею. Не можемо уявити собі, яка внутрішня сила потрібна, щоб робити те, що ви робите в сьогоднішніх умовах. Можемо тільки запевнити, що

є люди, їх дуже багато, які бачать, попри велику відстань, ваші наполегливі зусилля та гуманність. Ми вдячні за ваш приклад та натхнення, за підтримку, що ви даєте людям, яким вона потрібна».

Голова Опікунської ради Каразінського благодійного фонду, академік Віль Бакіров:

– Новий 2024 рік ми розпочали з великих надій, кожна з них можлива лише завдяки людям. Неймовірним людям, які сьогодні захищають нас на фронті, і неймовірним людям, які стоять поруч, солідарні з нами та допомагають. Серед таких людей, що вірять у нас та в Україну, стоять пліч-о-пліч від початку великої війни – членкиня Опікунської ради Каразінського благодійного фонду, представниця University in Exile Consortium Джессіка Пізано. Зазначу, цей консорціум «Новий університет у вигнанні» працює на території США й очолює його директорка пані Арієн Мак. Пані Джессіка входить у правління консорціуму та опікується українським питанням, організовує збір коштів на підтримку українських вишів в умовах війни. Каразінський – сьогодні єдиний університет, якому допомагає University in Exile Consortium. Особливо цінним є те, що для зустрічі з пані ректоркою Каразінського університету Тетяною Кагановською на Закарпатті пані Джессіка Пізано пододала тисячі кілометрів, аби відвідати Україну та

обговорити нові напрями підтримки нашого університету. Джессіка Пізано – один з найвідоміших у Сполучених Штатах фахівців з дослідження пострадянського політичного простору. Вона досконало володіє українською і російською мовами, автор численних наукових публікацій з пострадянської проблематики. Вона давній друг соціологічного факультету Каразінського університету, свого часу стажувалася на соціологічному факультеті, тоді ми з нею і познайомилися, добре знає наш університет. Завдяки підтримці The New University in Exile Consortium, зокрема директорки Арієн Мак та Джессіки Пізано, Каразінський благодійний фонд Kharkiv Karazin University Foundation реалізував низку вкрай важливих проєктів, зокрема, з цифровізації та енергоощадження, адже влітку 2023 року Каразінський благодійний фонд отримав пожертву в розмірі 50 000 доларів. Не можна утриматися від слів щирого захоплення та вдячності пані Джессіці Пізано та Арієн Мак за важливі ініціативи, добрі справи, за таку важливу підтримку Каразінського університету, яка сьогодні є такою необхідною. Вкотре хочемо подякувати нашим благодійникам, друзям, неймовірним людям. Разом ми досягаємо поставлених цілей та доводимо всьому світу нашу потужність та незламність.

Ліна ТИМАРСЬКА.

Жінки в науці

ДИРЕКТОРКА ННІ КОМП'ЮТЕРНОЇ ФІЗИКИ ТА ЕНЕРГЕТИКИ ІРИНА ГАРЯЧЕВСЬКА: «ЖІНКИ-НАУКОВИЦІ – НЕВГАМОВНІ ЛЮДИ, ЯКІ НАМАГАЮТЬСЯ ЗРОБИТИ СВІТ КРАЩИМ»

У сучасному світі жінка-науковиця – це не лише символ рівноправ'я та інтелектуального потенціалу, а й сила, що приводить до новаторства та прогресу. Редакція газети збрала до свята весни історії успішних жінок-науковиць Каразінського університету.

Однією з таких чарівних представниць наукового світу є директорка навчально-наукового інституту комп'ютерної фізики та енергетики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Ірина ГАРЯЧЕВСЬКА. Професійний стаж науковиці майже 30 років, адже почала працювати ще студенткою 4-го курсу. Науково-педагогічний стаж близько 20 років. На її рахунок понад 40 наукових праць, друковані навчально-методичні посібники, сертифіковані дистанційні курси, охоронні документи на об'єкти права інтелектуальної власності, патенти. Вона є не лише провідною дослідницею, але й лідеркою, яка впевнено керує колективом у складних умовах. Її робота – це поєднання наукових досягнень зі стратегічним баченням майбутнього, а її присутність у професійному середовищі стала невіддільною складовою розвитку сучасної науки та освіти.

– Пані Ірино, з перших днів великої війни ви весь час у Харкові, що найбільше запам'яталося?

– Перші дні були неймовірно довгі та жахливі. Єдине, що турбувало тоді насправді, – це люди, рідні, студенти, співробітники нашого ННІ. Я проводила переключки в соціальних мережах для підтримання зв'язку з колегами, постійно спілкувалася зі студентами, особливо з тими, хто мешкав у гуртожитках та небезпечних регіонах країни. Дуже страшний був час, незрозумілий. До середини квітня перебувала в Харкові, але здебільшого в підвалі будинку. Звіди проводила заняття та

виконувала іншу роботу. Якось там було затишніше, ніж у власній оселі. У квітні емоційна втома перевищила всі допустимі межі, моя родина вирішила виїхати в центральну частину країни. У червні 2022 року я повернулася та почала працювати безпосередньо в стінах університету. Дуже вдячна керівництву університету за

цю можливість, бо саме це дозволило перебороти страх. А вступна кампанія та абітурієнти, які приходили особисто поспілкуватися, давали надію на те, що все буде добре.

Безумовно, є речі, які запам'яталися назавжди: звук літака, перше фото зруйно-

Жінки в науці

ваного будинку, перші загиблі знайомі. Але серед усього цього жаху було неймовірне єднання. Люди водночас стали добріші та уважніші одне до одного. Багато людей залишали домівки та виїжджали з Харкова, місто змінювалося на очах. Спустошені вулиці, відсутність машин. Це викликало дивне почуття, але здається, ті, хто залишався, ставали ще ближчими. Досі вітаюся з людьми, ім'я яких не знаю, але пам'ятаю їхні обличчя, бо ми стояли разом у черзі в продуктовому, чи ховалися в метро, чи зустрічалися на майже безлюдних вулицях.

– Як змінилося ваше життя у професійній сфері після повномасштабного вторгнення?

– Ми маємо можливість працювати завдяки щоденному подвигу наших захисників, тому у професійній сфері майже ніяк. Два роки карантину навчили нас працювати дистанційно і зі студентами, і з колегами. Безумовно, додалося хвилювань, загальний емоційний стан перенавантажено, але саме професійна діяльність змушує виходити зі «ступору», коли лячно, та не дозволяє перебувати в тому стані занадто довго.

– Які цінності найбільш важливі у вашій роботі та в житті загалом?

– Вміння працювати на результат, вибудовувати робочий процес як для себе, так і для колективу, вміння сприймати поради та критику, чути інших людей.

– Як ви балансуєте між особистим та професійним, особливо в період війни?

– Буває дуже складно. Мої рідні зараз мешкають в іншому місті, інколи складно знаходити час для них. Війна – це проти-природне явище, але життя триває, воно йде саме зараз, у кожного з нас, тому живемо, працюємо, мріємо, наближаємо перемогу, спілкуємося з рідними та радіємо кожному дню.

– У яку наукову роботу наразі занурені?

– Наразі беру участь у дослідженнях у галузі енергетики та створенні програмного забезпечення для автоматизації та оптимізації процесів в енергетиці. Сучасний стан енергетичних систем та розгляд питань поєднання енергетичних систем України та країн Європи спонукає досліджувати можливості трансформації наявних централізованих мереж. Питання енергоефективності є ключовим питанням сталого розвитку. Перехід від централізованих до розподілених мереж може стати більш енергоефективним рішенням. Видобуток енергії, збільшення частки відновлюваної енергії, передання та розподіл енергоресурсів, врахування попиту вимагає створення нових систем управління енергії в реальному часі. Інтеграція відновлюваних джерел енергії в наявні мережі та оптимізація використання енергії є ключовими питаннями в галузі енергетики України. Другий напрям моєї роботи – це розроблення програмного забезпечення для моделювання різних фізичних процесів, а також розроблення нових

ефективних числових методів розв'язання крайових задач, які описуються диференціальними рівняннями з частинними похідними. Наразі розроблені та програмно реалізовані системи комп'ютерного моделювання для розв'язання задач розсіювання електромагнітних хвиль, теплопровідності, гідродинаміки та нелінійної акустики.

– Хто така жінка-науковиця сьогодні?

– Це невгамовна людина, яка намагається зробити світ кращим.

– Які ваші плани та мета на майбутнє в розвитку науково-освітньої діяльності?

– Працювати в рідній Україні, вільній і незалежній!

Серед планів в освітній діяльності можна виділити розроблення плану розвитку навчально-наукового інституту комп'ютерної фізики та енергетики, відкриття нової міждисциплінарної освітньої програми, оновлення чинних освітніх програм, успішне проведення вступної кампанії, створення короткострокових сертифікованих курсів підвищення кваліфікації, продовження наукових досліджень. Моя мета – виконувати свої обов'язки так, щоб це позитивно вплинуло на розвиток ННІ комп'ютерної фізики та енергетики, Каразінського університету та наближало перемогу.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

Жінки в науці

КАНДИДАТКА ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТКА ЮЛІЯ КАЛАШНИК: «ВІЙНА СПИНИЛА РЕАЛІЗАЦІЮ ПЛАНІВ, АЛЕ БАЖАННЯ ТВОРИТИ Й ЗВУЧАТИ УКРАЇНСЬКОЮ – ДЛЯ МЕНЕ ЯК ДИХАТИ»

У сучасному світі жінка-науковиця втілює не лише витончений розум, а й надзвичайну силу волі та величезний потенціал. Вона це особистість, що володіє глибокими знаннями у своїй галузі та має здатність впливати на розвиток суспільства та формування майбутнього. Однією з таких видатних особистостей є кандидатка філологічних наук, доцентка Юлія Калашник.

Нещодавно пані Юлія отримала від Міністерства освіти і науки Подяку за багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів та плідну науково-педагогічну діяльність. Безпосереднім її досягненням є 45 років роботи в стінах альма-матер. У 219-ту річницю Каразінського науковиця жартує, що 45 років з них там і її. Працює в рідному університеті з того часу, як закінчила школу. Пройшла шлях від лаборанта до викладача, кандидата філологічних наук, доцента. Мрія, яку пощастило втілити: усе життя навчати й навчатися, тобто викладати та займатися науковою діяльністю. Навчання – це не тільки невіддільна частина життя нашої героїні, а, як вона сама зізнається, основна риса її характеру.

– Пані Юліє, яку наукову працю ви вважаєте ключовою у вашій кар'єрі?

– Такою науковою працею вважаю дисертаційну роботу на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук «Мовностилістичні засоби народнопоетичного епосу в українській художній прозі другої половини XIX – початку XX століття», виконану під керівництвом професора Калашника Володимира Семеновича й захищену в 1994 році.

– Які аспекти вашої наукової діяльності в університеті ви вважаєте найбільш значущими за час роботи на кафедрі української мови?

– Думаю, що найважливішим у моїй фаховій діяльності було керівництво здобувачами під час написання ними дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, бо це підготовка фахівців для вищої школи. Пишаюся тим, що викладаю синтаксис сучасної української мови й можу не тільки дати знання із цього складного курсу, а й прищепити любов до нього. Захоплення синтаксисом сягає ще студентських часів і пов'язане з іменем Раїси Іванівни Тростинської, що викладала цей курс на нашому відділенні. Важливим і цікавим є те, що із часу запровадження міжфакультетських дисциплін викладаю улюблений курс риторики й ораторської майстерності, розроблений мною, що

викликає постійний інтерес студентів. Маю досвід навчання української мови іноземних студентів. Не мені важливим є викладання проблемних питань синтаксису на курсах підвищення кваліфікації вчителів в Інституті післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання при нашому університеті.

Особливо хотілося б відзначити участь у Міжнародному проєкті eRead «Розвиток навичок читання за допомогою цифрових технологій» програми ЄС Еразмус+, який триває й зараз. Для мене це новий формат діяльності, який дає змогу розвиватися відповідно до сучасних викликів у навчанні.

Жінки в науці

– Як ви зберігаєте мотивацію та ентузіазм працювати викладачем протягом стількох років? Які чинники впливають на вашу творчу енергію?

– Річ у тому, що я учитель не з першого покоління. І це багато що пояснює: навчати – це в крові. Любов до філології прищепила моя бабуся – учителька української мови та літератури, яка працювала в сільській школі. З першого класу я вчилася перевіряти зошити й ставити оцінки. Уважаю безпосереднім внеском в освітянську справу те, що у своїй домашній родині виховала трьох викладачів-філологів, і сподіваюся, що ця традиція триватиме. Нікого не здивую, якщо скажу, що рушійною силою у фаховій діяльності є закоханість в українське слово, інтерес до його вивчення. І, ясна річ, любов до студентів та колег-однородумців, серед яких теж багато моїх учнів. Я люблю хвастати досягненнями своїх учнів більше, ніж своїми.

Чинників творчої енергії можна називати багато, та серед основних – потреба дізнаватися щось нове й прагнення викладати з філології якісь нові курси, використовувати нові методики, навчати представників різних професій. Є в мене й музичне захоплення: писати власні пісні або на слова українських поетів і виконувати їх під гітару, зокрема поклала на музику понад десять поезій усіма улюбленого Миколи Вінграновського. До війни розпочала студійний запис своїх пісень в аранжуванні молодого талановитого музиканта Микити Савченка. Війна спинила реалізацію планів, але бажання творити й звучати українською – це для мене як дихати.

– Як оцінюєте вплив війни на академічне середовище університету, зокрема на роботу кафедри?

– Від початку війни наш університет дбав про можливість виїхати в безпечне місце для всіх, хто цього потребував. Колеги по змозі теж допомагали одне одному, і, слід сказати, надавали допомогу й колеги з університетів інших міст. Я захоплююся

стійкістю співробітників нашого університету, які в умовах війни докладають усіх можливих, а подекуди й неможливих зусиль, щоб науковий та освітній процеси не тільки не припинилися, а й розвивалися. Пишаюся своїм факультетом і рідною кафедрою української мови – це харківська філологічна школа з потужним науковим корінням. Ми намагаємося відповідати на виклики, пов'язані з повномасштабним вторгненням росії, зокрема тримати той науково-освітній рівень, що характерний для Каразінського як провідного класичного університету в усі часи.

– Які основні виклики відчуваєте в роботі зі студентами під час війни і як впливаєте на мотивацію та навчання студентів факультету в умовах, коли війна вносить певні обмеження і стреси?

– Це дуже важливі питання, оскільки зараз оцінки й стипендія не мотивують так, як раніше. Намагаєшся повертати матеріал всіма гранями: практичними, методичними, ілюстративними, прогностичними, щоб зацікавити. Мають місце й виховні моменти. Необхідно говорити про потребу нести красу й світло української культури, нашого самобутнього, чарівного українського слова. Оскільки на факультеті переважно дівчата, то, коли настрій згасає, доводиться нагадувати про особливу всеохопну роль і місію українських жінок тоді, коли чоловіки захищають рідну землю. Наші захисники мають бути впевнені, що діти ростуть доглянутими та їх є кому навчати, що панує життєвий лад. Є такий соціальний феномен – українська жінка. Так уже історично склалося на нашій землі, тому байдуже ставитися до навчання не випадок. Життя робить виклики не тільки під час війни, і на них потрібно мати змогу й уміти відповідати.

– Маєте які-небудь приклади того, як ви або ваші студенти допомагають людям в умовах війни?

– Кожен задумався над тим, що може зробити для того, щоб і в умовах війни тривало життя. Зокрема, я поновила контакти зі своїми учнями-школярами (їх понад десять), яких готувала до НМТ з української мови, і на волонтерських заходах проводила заняття, переконувала, щоб вони обирали харківські виші, насамперед наш університет. І вони всі вступили, чим я дуже пишаюся. І наші студенти, і викладачі активно підтримують волонтерські ініціативи. А як інакше? Ми маємо не тільки бути активними на своєму робочому місці, а й відчувати себе частиною українського народу, що боронить життя на своїй землі.

– Чи відчуваєте вплив воєнного стану на вашу роботу та особисте життя? Як зберігаєте баланс між своїми професійними обов'язками та потребами сім'ї/особистого життя в таких умовах?

– Доводиться балансувати, хоча це важко вдається в умовах війни. Родина виявилася розпорошеною в різних містах України. Тому намагаєшся для емоційного балансу занурюватися в роботу. Потрібність наповнює моє життя під час війни особливим сенсом, бо зараз надзвичайно важливим є кожне життєствердне слово, що звучить на заняттях і дає віру в завтрашній день. Я вдячна моїм рідним і друзям (більшість із них у Харкові) за розуміння, якщо не завжди встигаю бути на зв'язку, і постійну підтримку.

– Чи маєте плани на майбутнє стосовно вашої наукової роботи та викладацької діяльності?

– Так, дійсно є плани – навчати й навчатися, зокрема новітнім цифровим технологіям, що даватимуть змогу охоплювати більше інформації та якісніше й більш цікаво її передавати для кращого засвоєння й застосування.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

Жінки в науці

«КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДЛЯ МЕНЕ – СИМВОЛ СИЛИ, РОЗВИТКУ І НЕЗЛАМНОСТІ. МОЯ ГОРДІСТЬ, МОЯ ВДЯЧНІСТЬ, МОЯ НАСНАГА». ПРОФЕСОРЦІ КАФЕДРИ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ЛАРИСИ ТЄШЕВІЙ НАДАНО ВЧЕНЕ ЗВАННЯ

Лариса Тешева – докторка наук, професорка кафедри економіки та менеджменту Каразінського університету. Наприкінці 2023 року отримала вчене звання професорки. Ми мали честь поспілкуватися з нею та дізнатися про її науковий шлях, плани на майбутнє, джерела натхнення, спогади з початку війни та поради студентам. «Каразінський університет для мене – це не просто місце роботи, а справжній символ сили, розвитку і незламності. Університет має багаторічну історію, що збагачує нашу спадщину та ставить університетську спільноту на рівень світових лідерів в освітній галузі», – говорить пані Лариса Тешева.

– Вітаю вас зі званням професорки! Розкажіть, будь ласка, як довго йшли до вченого звання, яким є ваш професійний шлях?

– Я народилася в невеличкому містечку Новоолексіївка в Херсонській області. Закінчила середню школу із золотою медаллю і завжди на уроках з цікавістю спостерігала за роботою вчителя. Моєю найулюбленішою грою з дитинства була «школа», де я, обов'язково, вчитель, а сусідські діти – мої учні. Я завжди мріяла навчатися і навчати. Не можу сказати чому, але я була впевнена, що поїду до великого міста й обов'язково вступлю до університету. І це лише питання часу. Якщо чогось сильно бажати та до цього прагнути – воно обов'язково станеться. Я закінчила з відзнакою Харківський національний економічний університет, закінчила на відмінно його аспірантуру, а далі – наукова робота, захист, посада викладача на кафедрі політичної економії. Саме так почалася моя кар'єра. Навчаючися в аспірантурі, я

усвідомила свій шлях науковця – кандидат наук, доцент, доктор наук, професор.

– Поділіться, будь ласка, емоціями з приводу отримання вченого звання, від церемонії.

– Емоції дуже різноманітні. Це радість і задоволення, гордість і відповідальність, хвилювання, пошук нових сенсів, вдячність колективу університету, колегам з кафедри, особисто нашій завідувачці Ганні Дорошенко за підтримку у всіх моїх починаннях, віру в мене. Вдячність Казановській Тетяні Євгенівні та проректорам, які були присутніми на церемонії й розділили з нами радість посвячення в науковці. Була дуже затишна атмосфера. Я дуже ціную все це, адже сьогодні війна зробила нас більш чутливими до звичайних подій, людських відносин і всього того, що робить нас сильнішими та мудрішими,

робить нас українською нацією, яка об'єднала цілий світ і прагне миру.

– Що змінилося в науці за період війни? Можливо, підхід до предмета вивчення, ваше особисте ставлення?

– На це питання немає однозначної відповіді. Змінився як підхід до предмета вивчення, так і моє особисте ставлення, на яке впливають виклики й загрози, які необхідно подолати. Ми є свідками та учасниками глибоких трансформацій науки, у центрі уваги яких є людина, її потреби й цінності, адже тільки освічені українці можуть створити міцну, життєздатну державу, збудувати сучасну економіку, забезпечити гідне майбутнє прийдешніх поколінь.

– Що запам'яталося найбільше з перших днів війни?

Жінки в науці

– Найбільше мені запам'яталася згуртованість. Ставлення адміністрації, усебічна підтримка. Університет – це люди, які подали одне одному руку допомоги. І таке ставлення допомагає ідентифікувати себе як частину колективу, спільноти. Запам'яталося, як я вперше побачила відео, коли було завдано удар по корпусу економічного факультету. Це був жах. У це було важко повірити, усвідомити. Але питання, чи буде далі існувати факультет, або чи вистойть університет, навіть не виникало. Була повна впевненість у тому, що адміністрація університету ухвалить найефективніші управлінські рішення. Так і сталося!

– Чи всі плани на 2023 рік вдалося втілити?

– Ми ставили перед собою ціль – підготувати та подання всіх необхідних документів, проходження процедур та повна відповідність з присвоєння вченого звання. Цей рік у моїх планах мав означувати його отримання, так і вийшло. Також з колегами ми почали розробляти спеціалізації освітніх програм на кафедрі: наразі є шість чинних. Ми кожен зробили унікальною, серйозно працювали над розширенням напрямів міжнародної співпраці: написання грантових заявок, участь у конкурсах, проєктах.

– Який ваш погляд у майбутнє? Що плануєте реалізувати в цьому році?

– Мій погляд у майбутнє позитивний, інакше й бути не може. Я вірю у свою країну, її працьовитих людей, їхню волелюбність, жертовність, здатність боротися за свободу і за своїх близьких та перемогати, зберігати свою національну ідентичність і традиції. Війна об'єднала українців на тлі стресу, але жити так 24/7 неможливо, тому з часом з'являться розбіжності в поглядах на багато речей. Зараз усе складніше відчувати приливи сил, усвідомлювати свою мотивацію. Наше громадянське

суспільство зміцнюється, волонтерський рух робить космічні, у прямому сенсі, речі. Попереду нас чекають великі справи, для реалізації яких потрібні розумні й свідомі люди, що зможуть відбудувати країну. Україна повинна винайти свою парадигму існування і рухатися відповідно до неї. Не важливо, що то буде: інтеграція у західний світ чи розбудова власної стратегії розвитку.

Щодо планів на цей рік, зазначу, що ми з колегами на кафедрі працюємо над новими освітніми програмами, які плануємо презентувати студентам, замислюємося над розвитком дуальної освіти. Сьогодні наші напрацювання представлені в певних європейських інституціях, де вони конкурують з іншими проєктами за отримання грантової допомоги від ЄС. Тож попри всі складнощі ми маємо ще з більшим завзяттям працювати на добробут нашої країни.

– Які ваші головні принципи у житті та викладанні? Ваше життєве кредо?

– Мої головні принципи у житті та викладанні ґрунтуються на двох ключових аспектах: постійному самовдосконаленні й прагненні до справедливості. Я вірю, що навчання – це двосторонній процес, де як викладач, так і студенти можуть вчитися одне в одного. Моє життєве кредо полягає в тому, щоб ніколи не зупинятися у своєму розвитку і завжди прагнути до найвищих стандартів у професійній діяльності. Це не лише моя відповідальність перед студентами, а й моя внутрішня потреба ставати кращою кожного дня.

– Яка ваша улюблена дисципліна викладання?

– Їх кілька, кожену дисципліну я розробила і ввела в навчальний процес. Мені подобається викладати дисципліни «Бренд-менеджмент», «Адміністративний менеджмент». Коли подобається те, що

розповідаєш студентам, вони це відчувають і краще сприймають матеріал. Зараз це маю на меті розробити дисципліну «Виробничий менеджмент» як тренінговий курс, щоб було дуже багато практики. Я завжди прагну дати студентам не лише знання, але й натхнення та мотивацію.

– Я знаю, що до війни ви захищали дисертацію на тему «Стратегічний потенціал інноваційного розвитку аграрного сектору економіки». Якби ви захищали її зараз, чи змінили б тему?

– Я вважаю, що тема моєї дисертації й зараз не втратила своєї актуальності, бо Україна незалежно від війни продовжує «годувати світ», забезпечуючи майбутнє глобальної продовольчої безпеки у світі. Аграрний сектор економіки України є потужною, експорторієнтованою галуззю національної економіки, яка засвідчила свою життєздатність як під час ведення бойових дій на території нашої держави, так і під час пандемії COVID-19. Її подальше ефективне й стає функціонування пов'язане з інноваційним розвитком, із впровадженням інновацій в усі галузі сільськогосподарського виробництва. До війни аграрний експорт приносив Україні понад 40 % усіх експортних доходів, забезпечуючи стабільність національної валюти. Попри військові дії, аграрна галузь України залишається серед головних героїв економічного фронту. Українські аграрії зміцнюють продовольчу безпеку країни, підвищують конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції на світовому ринку, задля зміцнення економіки нашої держави. І тому наукові дослідження в цій сфері є дуже актуальними й під час війни.

Меланія РИБАЛКО.

НОВИЙ ПРОЄКТ ЕРАЗМУС+. ВІРТУАЛЬНІ ОБМІНИ «МИСТЕЦТВО ПЕРЕГОВОРІВ І ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ (МЕДІАЦІЯ)»

Ні для кого не секрет, що ця жахлива війна стала катализатором багатьох проблем та конфліктів... Саме тому Каразінська школа бізнесу разом з партнерами з України, Грузії та країн Європи запровадила новий проєкт Еразмус+ віртуальні обміни «Мистецтво переговорів і вирішення конфліктів (медіація) / ArtNoConflict».

Про проєкт розповіла доцентка кафедри управління та адміністрування, координаторка міжнародних проєктів і програм, кандидатка економічних наук Юлія Квітка:

– Молодь – це наше майбутнє, а в умовах, що наразі склалися, ми маємо піклуватися про неї ще сильніше та пильніше. Цей проєкт насамперед орієнтований на українську та грузинську молодь! Глобальні тенденції сучасного світу формують нові виклики в різних сферах життя людини, особливо для драйверів розвитку сучасного суспільства, – активної молоді та інтенсивної освіти.

Культурне, освітнє, економічне та соціальне різноманіття створює як можливість для зростання, так і може бути точкою конфлікту. Формування полікультурного, толерантного та інклюзивного суспільства потребує навичок міжкультурної взаємодії, ведення переговорів та вирішення конфліктів, а найперспективнішими хабами для отримання та поширення таких навичок є заклади вищої освіти та молодіжні

організації – точки зосередження активної молоді, викладачів, науковців, які мають відкрите та гнучке мислення, готові сприймати нове й ділитися здобутими знаннями та навичками серед інших.

Навички спілкування, ведення переговорів і розв'язання конфліктів необхідні в житті кожної людини. Ці м'які навички надають молодим людям додаткові переваги в процесах працевлаштування, у професійній діяльності, в особистому житті, тобто виступають новою складовою іміджу сучасної людини, яка постійно розвивається. Усе це набуло нового значення в реальній світовій ситуації, зосередженій на війні в Україні та післявоєнній ситуації в Грузії. Непорозуміння, міжособистісні та соціальні конфлікти, відсутність можливостей для професійного та особистісного розвитку – з цими проблемами щодня бореться студентство та молодь наших країн.

Реалізація проєкту «Мистецтво переговорів та вирішення конфліктів (медіація)» має значний потенціал для програми віртуальних обмінів, оскільки передбачає взаємодію студентів, викладачів закладів вищої освіти, молоді та молодіжних працівників у мультикультурному середовищі, яке орієнтоване на формування навичок спілкування та роботи в такому середовищі, розвиток навичок ведення переговорів та медіації для запобігання конфліктам та вирішення конфліктних ситуацій.

Метою проєкту є надання молоді доступу до нового рівня міжнародної, міжкультурної та інклюзивної освіти шляхом впровадження віртуальних обмінів у сфері мистецтва переговорів та медіації в країнах ЄС, Грузії та Україні для зміцнення демократії, культурного розмаїття та об'єктивного розв'язання проблем шляхом набуття найкращих європейських практик.

Партнерами проєкту виступили Нідерландська бізнес-академія, Нідерланди (координатор проєкту); Університет імені Миколаса Ромеріса, Литва; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Україна; Університет «КРОК», Україна, Батумський державний університет імені Шота Руставелі, Грузія; Українська Асоціація Молодіжних Рад, Україна; молодіжна організація "Youth For The World Non-Entrepreneurial", Грузія.

Проєктні команди вже почали працювати, тому скоро буде оголошено набір у групи, чекайте на нові анонси!

Ліна ТИМАРСЬКА.

Co-funded by the
European Union

Мистецтво під час війни

ДИРЕКТОРКА «ЄРМІЛОВЦЕНТРУ» НАТАЛІЯ ІВАНОВА ПРО МАЙБУТНІ ПРОЄКТИ, ЗАХОДИ ТА РОБОТУ ЦЕНТРУ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Наталія Іванова – директорка культурно-просвітницького центру сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр», старша викладачка кафедри теорії культури і філософії науки філософського факультету. За 12 років своєї діяльності «ЄрміловЦентр» став відомою і впливовою культурною інституцією не тільки для Харкова, а й для України. Благодійні вечори, виставки, презентації, концерти, кінопокази, лекції та дискусії – усе це не закінчилося із початком повномасштабного вторгнення. Попри жахливі новини, ризики, обстріли – людям усе одно потрібне культурне збагачення, яке допоможе впоратися з щоденними викликами. Наталія Іванова розповіла, що спіткало центр на початку війни, також ми торкнулися теми місця українського мистецтва у сьогоднішній та його зв'язку з політикою.

– Як війна вплинула на українське мистецтво в глобальному плані?

– Якщо говорити про впізнаваність українського мистецтва сьогодні у світі, звісно, вона зросла. На мою думку, соціальні потрясіння – поштовх для розвитку мистецтва, як би це дивно не звучало. Коли відбуваються революції, війни, мистецтво набуває інших виглядів, сенсів, продуктів, змінюється дуже швидко, реагує на події тут і тепер. Грунтовну рефлексію на війну ми ще побачимо трохи пізніше, а зараз це, скоріше, виплески емоцій, переживань, вражень. Якщо раніше мистецькі практики були активні у висвітленні негативних подій, коли художник відчуває соціальну несправедливість і починає творити, то зараз це більше практики інтерактивні, які долучають людей до роботи, допомагають їм пережити саме ці страшні часи: багато художників зараз працюють із дітьми, з ВПО. Це цілий напрям.

Що стосується мистецтва в Україні внутрішньо, думаю, усе так само. Мистецтво буде незалежно від того, хочемо ми цього чи ні. Воно буде все одно, і ніякі війни цьому не завадять. За часів СРСР було дуже багато спроб знищити культуру: нічого не було дозволено, окрім політично підкореного соцреалізму, який працював на замовлення комуністичної партії. Але все одно, попри тотальний контроль, були й представники нонконформізму і поставангардизму. Моя теза: митці будуть створювати. Хоча у 2022 хтось і взяв паузу на перші місяці війни, або зосередився на волонтерській діяльності, або пішов у Збройні сили. Митець повертається до своєї течії. Це добре, бо це створює новий продукт усупереч руйнуванню, яке несе війна.

– Як ви ставитися до тези, що мистецтво сепароване від політики, що мистецтво і політика ніяк не пов'язані?

– Я займаюся сучасним мистецтвом, і в ньому навіть пейзажі пов'язані з політикою. Художник перебуває у контексті роботи, яка матиме соціально-політичне значення й характеристики.

Мистецтво з усім пов'язане. Якщо ти художник, то транслюєш свою реакцію та емоцію. Якщо хочеш досліджувати якусь тему, все одно це пов'язано з життям певних соціальних груп або етнічних питань.

– Як центр відчув початок повномасштабного вторгнення?

– На нашому сайті можна переглянути онлайн-проект «ЯК ВИ?». Це інсталяція, яку ми зробили в березні 2022 року, коли вже всі евакуювалися, роз'їхалися. Центр не міг тоді працювати, бо був без електропостачання. Тоді з перших днів війни центр працював як бомбоховище для харківського мистецького ком'юніті: у нас перебувало багато художників із родинами, дітьми, дружинами, батьками, також були студентки, які в нас працювали. У ці страшні дні в нас було десь понад 50 осіб. Усім було дуже моторошно, але в центрі панувала атмосфера взаємної підтримки, уваги та допомоги. А це для нас було дуже важлива комунікація. Було важливо, що ці страшні дні ми переживаємо разом, у колі однодумців і друзів. Ми організували артист-ток Павла Макова, де він розповів про проєкт, з

Мистецтво під час війни

яким мав представляти Україну на бієнале у Венеції. Влад Юдін і Ліля Петрова ліпили з дітьми іграшки з глини. До речі, 29 березня буде виставка робіт Павла Макова «Фонтан виснаження», з якими він був у Італії.

– З якими найголовнішими викликами довелося зіштовхнутися?

– У березні та квітні 2022 року були технічні питання, як і у всіх. Я б не сказала, що були значні проблеми. Звісно, під час тієї зими постійні блекаути, знищення інфраструктури. Але ми мали генератори, які нам надали наші польські колеги, потім університет запустив свій великий генератор. Війна швидко навчила бути гнучкими, знаходити рішення.

– Чи ставилося під питання існування всього центру на початку війни?

– На початку війни ми про виставки й не думали. Коли в нас перебило електропостачання, на той час багато хто вирішив виїхати, особливо ті, хто був із дітьми. У травні 2022 року я повернулася до Харкова, коли відновили електропостачання. І якщо до цього часу ми працювали в онлайн-режимі та створювали переважно проекти в мистецькій резиденції в Сумській області, то від травня центр запрацював в повному обсязі. «ЄрміловЦентр» на довгий час став осередком, де відбуваються всі культурні, й не тільки, події, які взагалі відбувалися тоді в Харкові.

Почалося це з фестивалю «Музика опору», який організував Сергій Жадан. Запросили друзів, колег. У Харкові в травні 2022 року було, як кажуть, 300 000 людей, але було дуже багато

відвідувачів на цих заходах й на фести-валі. Була фантастична атмосфера, Вакарчук презентував свою пісню про місто Марії – Маріуполь. Потім уже в нас працював Медіахаб, а паралельно з ним довгий час ми працювали як івент-простір, робили пресконференції, зустрічі з журналістами, культурні події, лекції, дискусії, поетичні вечори Наталки Маринчак, презентації книжок, концерти. Це все відбувалося без вихідних, перерв. А потім ми відновили й виставкову діяльність. Почали з презентації проекту Костянтина Зоркіна «Захисний шар». Потім ми отримали для артрезиденції грант від ЮНЕСКО і запросили туди Харківських художників восени 2022. Ми хотіли всі зібратися в центрі, поговорити, подумати, поспілкуватися, дати митцям матеріальну підтримку й забезпечити можливість створення робіт, які потім увійшли до виставки «Особовий склад». Її ми відкрили 9 березня в Єрмілов-Центрі під час тотального блекауту. Зранку була ракетна атака, взагалі нічого не працювало, навіть мобільний зв'язок, метро, транспорт, світла не було. Але ми не скасовували відкриття, написали всім, хто міг, щоб з ліхтариками прийшли, і вийшло дуже гарно. Восени ми повезли цю виставку в Польщу, де показали її в нашій партнерській інституції. Це приклад про те, що якщо ти можеш щось показати своїм друзям в Європі – показуй це. Вези, кажи, роби. Перед виставкою колеги зробили пресконференцію та говорили про події в Харкові та в Україні. Добре, що завдяки таким подіям ми можемо бути почутими.

– Центр був відкритий у 2012, а як він відчув на собі початок війни у 2014 році? Що було спільного та відмінного у відчуттях?

– У 2013 році ми розпочали проєкт до 120-річчя Василя Єрмілова. Це був проєкт, який називався «Площа свободи». Саме тоді був Майдан, Революція Гідності, почалося вторгнення Росії на Донбас та анексія Криму. Тоді росіяни знищили Центр сучасного мистецтва «Ізоляція» в Донецьку. Це для нас була бентежна подія... навіть не подія, а знищення культурної інституції, на

місці якої потім зробили катівню. Це був шок. Я шкодую, бо мені здається, що я зробила дуже мало. Хоча ми здійснювали виставкові проєкти у 2014 році кожні два тижні, адже дуже багато художників хотіли висловитися з теми інформаційних війн, Донбасу, агресії, війни, переселенців. Ми багато чого робили, але я думаю, що все одно ми ставилися до цього не так, як треба було. Я думаю, уже тоді ми мали готуватися до того, що буде війна, а ми цього не робили. Звісно, коли це відбувається в тебе вдома, відчуття зовсім інші. Сьогодні в Харкові, якщо приліт в 15 кілометрах, ми вже думаємо, що це далеко. А коли було за 300 кілометрів, зрозуміло, що взагалі далеко. Війну можна відчувати тільки через особистий досвід. Коли ти маєш його, не можеш давити та звинувачувати тих, хто не розуміє тебе, але мусиш доносити правду до людей, від яких щось залежить: підтримка української культури у світі, підтримка України в принципі, формування іміджу нашої країни. Якщо від цих людей, пересічних громадян, арт-, політичних- і соціальних інституцій щось залежить, ти мусиш їм дати інформацію про це все.

– Поділіться планами центру на 2024 рік.

– 130 років від дня народження Василя Єрмілова. У нас будуть весь рік заходи, присвячені його особистості. Будуть лекції з українського авангарду, конструктивізму. Також воркшопи, оскільки Єрмілов дуже багато працював у міському просторі в Харкові. 29 березня буде виставка Павла Макова, ми готуємося, починаємо вже зараз. Плануємо це восени міжнародний проєкт, який робимо спільно зі своїми європейськими колегами, про питання взаємодії між Україною і Європою, питання розуміння, питання, як вписати Україну в європейський культурний контекст. Ми вважаємо, що Харків – це Європа, і хочемо, щоб європейці розуміли це так само. Також плануємо влітку реалізувати мистецьку резиденцію.

Меланія РИБАЛКО, студентка.

Студентська територія

ОБЛИЧЧЯ ВОЛОНТЕРСЬКОГО ПРОЄКТУ UKRAINE, СТУДЕНТКА СОЦІОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЄЛИЗАВЕТА ПРЯХІНА: «СТУДЕНТСЬКІ РОКИ – ПРЕКРАСНИЙ ЧАС ДЛЯ ТОГО, ЩОБ ВЧИТИСЯ НА СВОЇХ ПОМИЛКАХ»

Спеціально на прохання креативної молоді, вводимо нову рубрику «Студентська територія» – майданчик натхненних історій та думок талановитих каразінських студентів.

Каразінський університет пишається своїми сміливими та талановитими студентами, а їм є про що розповісти. Нещодавно студентка 4-го курсу Єлизавета Пряхіна стала обличчям волонтерського проєкту Ukraïner. У жовтні 2022 року Єлизавета приєдналася до цієї великої спільноти на посаду SMM-менеджери іспанськомовної версії.

У команді іспанськомовної версії Єлизавета постить контент, просуває його, шукає партнерства, аби наші матеріали побачило якомога більше іспанськомовних читачів.

Улюблений спецпроєкт Єлизавети Пряхіної – «Деокупація» про відданість та жагу до свободи українців, має 27 серій на Ютуб-каналі. Тож сьогодні пропонуємо до прочитання інтерв'ю з Єлизаветою про юкрейнерство та студентське життя. Приємного!

– Пані Єлизавето, вітаємо із досягненням! Які були ваші емоції після публікації?

– Дякую! Мені дуже приємно, що роботу, яку я роблю, помічають! Тишуся бути частиною такої спільноти.

– Чому ви обрали соціологічний факультет?

– Ще в школі я розуміла, що дуже хочу вчитися на гуманітарній спеціальності та десь у 9-му класі остаточно визначилася, що це має бути журналістика.

Спеціальність «Медіакомунікації та зв'язки з громадськістю» на соціологічному факультеті дуже привабила мене запропонованими дисциплінами й викладачами-практиками, а також різноманітністю активностей поза парами.

– Які спогади зі студентських років у Каразінському університеті залишаться в пам'яті?

– На жаль, усі мої чотири роки навчання припали на постійний онлайн. Спочатку ковід, зараз війна, тому студентського життя, про яке ми так мріяли, я не мала. Але назавжди запам'ятаю одну-єдину офлайн-сесію на другому курсі, і страшний екзамен з політології в 715 аудиторії.

Попри онлайн, університет подарував мені прекрасних друзів, без яких зараз мені важко уявити свою повсякденність.

Студентська територія

Напевно, найяскравіший спогад зі студентських років – навчання в Університеті Зальцбурга за програмою Erasmus+.

– Розкажіть про улюблених викладачів?

– На першому курсі обожнювала предмет «Культурологія», який читав Петренко Дмитро Володимирович. Ми і фільми знімали, і перформанси ставили, і картини повторювали... Дуже любила пари Авксентьєва Антона Олександровича, бо це завжди про практику й зрозумілі пояснення з ноткою тонкої іронії.

– Які навички, отримані в університеті, ви вважаєте найбільш корисними для свого подальшого професійного розвитку?

– Порівнявши освіту за кордоном і в Каразінському, я точно можу сказати, що я отримала чимало практичних навичок. Мало хто може похизуватися тим, що вчить SMM, основи піару чи соціального підприємництва в державному університеті, а не на спецкурсах. Тішуся, що вже можу виходити на ринок праці із чітким розумінням того, що від мене вимагають.

– Як вам вдається зберігати баланс між навчанням, роботою та особистим життям?

– Не можу сказати, що витримую баланс, на жаль. З переїздом за кордон пріоритетною стала професійна діяльність, від чого страждають інші сфери мого життя. Зараз я розпочинаю останній семестр навчання, активно пишу диплом, паралельно працюю й займаюся волонтерством. Встигати мені допомагає планування та фізична активність, під час якої я можу перемикатися та відпочивати.

– У що ви зараз занурені?

– Диплом... Робота, волонтерство, розбудова української громади в Барселоні та підготовка до півмарафону.

– Які поради ви б дали студентам?

– Не бійтеся помилятися. Студентські роки – прекрасний час для того, щоб вчитися на своїх помилках.

Любов АНТОЩЕНКО,
студентка.